

POSUDEK NA HABILITAČNÍ PRÁCI:

Kateřina Kubínová: Pražský evangeliář Cim. 2. Rukopis mezi zeměmi a staletími středověké Evropy, Praha (Artefactum) 2017 (ISBN: 978-80-88283-06-5)

Monografie Karolínského francko-saského evangeliáře z Prahy (KMK cim. 2) od Kateřiny Kubínové je zaměřena na jedno z nejvýznamnějších dochovaných děl středověkého umění, a to nejen pro sbírky České republiky, ale v celoevropském kontextu. Hodnota kodexu spočívá jednak v kvalitách provedení jeho výzdoby. Ta je důležitá pro dobu svého vzniku nejen úrovní, ale i spletností zdrojů spojovaných od 2. poloviny 9. století ve francko-saském okruhu dílen, z nichž kniha pochází. Za druhé, význam rukopisu zahrnuje i důležité kulturně historické, historické a umělecko-historické aspekty jeho dalších osudů. Byl totiž následně užíván jako vzor pro specifickou vrstvu navazující produkce v německých zemích 10. století, ale současně je spojen s otázkami; za jakých okolností a kdy se dostal do Čech, jaké byly jeho další osudy a funkční využití v našich zemích, jaké pozdější zásahy, doplňky a úpravy pozměnily jeho původní podobu. Kniha Kateřiny Kubínové však poskytuje i podněty v rovině metodologické, a to z hlediska praktické aplikace paralelního zkoumání kodikologického, paleografického, částečně též formálně analytického (s důrazem k ikonografické analýze), ale věnuje se i historickému studiu souvisejících pramenů.

Těžiště práce K. Kubínové spočívá ve zřetězení těchto přístupů a na uvedeném základě přináší řadu upřesnění i nových hypotéz. Přínosné je v tomto smyslu např. autorčino posunutí datace úpravy knižních desek (kap. III.4 o pohusitské obnově výzdoby vazby), ale spolu s tím poodhaluje i širší kulturně historické okolnosti pozdějších osudů díla (kap. III., IV.). Neméně významné je též propojení výsledků analýzy paleografické, kodikologické a rovněž ikonografické (kap. II.), čímž je rekonstruována pozice studovaného rukopisu v dobové knižní produkci, ale též upřesněn podíl jeho tvůrců různého školení (písaři z Corvey, remešští a francko-saští iluminátoři a škála užívaných vzorů – kap. II.4). Cenné je rovněž vymezení možností za jakých historických okolností se kodex mohl dostat do Čech (kap. IV.2), ale též problémy spojené s jeho hypotetickou působností na pozdější knižní produkci z našich zemí (kap. IV.3) i naznačená problematika liturgické funkce rukopisu (kap. IV.3).

Předkládané hypotézy autorka kriticky ověřuje a snaží se podložit co nejnázornější a přesnou argumentací. Analytické pasáže udržela v symbióze se syntetickými a interpretativními částmi textu. Komplikovaná témata jsou tak presentována čtivým způsobem, aniž by byla zjednodušována a znejasněn odborný potenciál obsahu řečeného.

Monografie o Pražském francko-saském evangeliáři z Kapitulní knihovny (Cim. 2) patří k nejlepším publikacím, které byly v posledních letech k dějinám středověkého umění vydány. Kateřina Kubínová dlouhodobě patří k respektovaným odborníkům, jak dokládají i její další odborné aktivity.

Vzhledem k výše uvedenému, vřele doporučuji její habilitaci.

V Praze, 27. dubna 2025

Doc. PhDr. Viktor Kubík, Ph.D.